

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1414/2019
13.05.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Никола Стеванић, адвокат у ..., против тужених Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење Нови Сад и Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво града Новог Сада, ради утврђења права својине и предаје поседа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду број Гж 2859/18 од 06.12.2018. године, у седници већа одржаној 13.05.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду број Гж 2859/18 од 06.12.2018. године, тако што се жалба тужених одбија и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Новом Саду бр. П 8104/2015 од 07.03.2018. године у ставу другом изреке којим је утврђено тужиочево право власништва на непокретности по основу наслеђа.

У преосталом делу ревизија тужиоца се као неоснована **ОДБИЈА**.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ одлука о трошковима поступка тако што се обавезују тужени да тужиоцу на име трошкова целог парничног поступка солидарно исплате износ од 297.100,00 динара у року од 15 дана.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду бр. П 8104/2015 од 07.03.2018. године је делимично усвојен тужбени захтев тужиоца, па је другим ставом изреке утврђено да је тужилац по правном основу наслеђивања власник 40/110 идеалног дела непокретности – стана укупне површине 93 м², који се налази у ..., у улици ..., изграђеног на парцели број ... КО ..., што у природи представља стан површине 37 м², што су тужени дужни да трпе и да признају и дозволе тужиоцу да се на основу ове пресуде укњижи као власник ствари. Трећим ставом изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно надокнаде трошкове поступка у износу од 219.600,00 динара, у року од 15 дана. Четвртим ставом изреке је одбијен део тужбног захтева којим тужилац тражи да суд обавезе тужене да тужиоцу предају у посед 40/100 идеалног дела непокретности – стана укупне површине 93 м², који се налази у ..., у улици ..., изграђеној на парцели број ... КО ..., што у природи представља стан површине 37 м², слободног од лица и

ствари, све у року од 8 дана, као и у делу којим тражи да суд обавезе друготуженог да тужиоцу исплати износ од 35.038,32 динара, са законском затезном каматом почев од пресуђења па до коначне исплате, износ од 33.266,78 динара, са законском затезном каматом почев од пресуђења па до коначне исплате, износ од 732,33 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења до исплате, све у року од 8 дана.

Апелациони суд у Новом Саду је одлучујући о жалби парничних странака пресудом број Гж 2859/18 од 06.12.2018. године жалбу тужиоца одбио, а жалбу тужених усвојио, па је првостепену пресуду преиначио у ожалбеном усвајајућем делу и делу одлуке о трошковима поступка (став 1, 2 и 3. изреке), тако што је одбио тужбени захтев да се утврди да је тужилац по правном основу наслеђивања власник 40/100 идеалних дела непокретности (ближе описана у претходном ставу). Обавезао је тужиоца да на име трошкова парничног поступка исплати туженој Републици Србији износ од 11.250,00 динара и туженом Граду Новом Саду износ од 120.375,00 динара, у року од 15 дана. Потврдио је првостепену пресуду у ожалбеном одбијајућем делу одлуке о тужбеном захтеву (став 4. изреке). Обавезао је тужиоца да на име трошкова жалбеног поступка исплати туженој Републици Србији износ од 22.500,00 динара и туженом Граду Новом Саду износ од 22.500,00 динара, све у року од 15 дана.

Против правноснажне пресуде донете од стране другостепеног суда тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка која је учињена пред другостепеним судом.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 403. став 2. тачка 2. и 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/2011 и 55/2014), па је оценио да је ревизија тужиоца дозвољена и да је основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. У ревизији се не наводи које су то битне повреде поступка учињене пред другостепеним судом, иако је формално изјављена и из тог разлога.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је рођен године од оца ББ који је умро године у ..., Република Хрватска. Тужилац има рођену сестру ВВ, рођену године, која се даровним уговором од 28.10.2014. године одрекла свог наследног дела иза покојне ГГ у корист тужиоца (уговор је оверен пред јавним бележником у Ријеци, Република Хрватска 28.10.2014. године). Њихова тетка по оцу је била ГГ, рођена године у ... која је умрла године.

Сада покојна ГГ је као прималац издржавања 08.11.1991. године закључила уговор о доживотном издржавању са даваоцима издржавања ДД и ЂЂ. У уговору је констатовано да је прималац издржавања власник једног двособног стана са нус просторијама у површини од 93 м², који се налази у ..., у улици ..., а у природи је подељен на две стамбене јединице и то један стан који је површине од 37 м², који користи прималац издржавања и други стан који је површине од 56 м² у коме станују даваоци издржавања. Уговором је утврђено да прималац издржавања оставља након

своје смрти у власништво даваоцима издржавања 6/10 делова предметног двособног стана, односно стан у којем сада већ станују даваоци издржавања. Анексом уговора од 04.11.1992. године примилац издржања је дала своју сагласност да се даваоци издржавања могу одмах по закључењу анекса укњижити као грунтови власници на 6/10 делова предметног двособног стана.

На рочишту у оставинском поступку иза смрти ГГ одржаном 30.09.1993. године, пред Општинским судом у Новом Саду под бројем О 1797/93 приступили су даваоци издржавања ЂЂ и ДД и изјавили су да поуздано знају да оставиља нема законске наследнике, јер нико није долазио од родбине на сахрану, а она за живота није спомињала да има родбину. Након спроведеног оставинског поступка, Општински суд у Новом Саду је донео решење 12.04.1994. године (правноснажно 12.04.1994. године) којим је утврдио да заоставштину ГГ чини некретнина уписана у зкњ. уложак број, двособан стан број ... са нус просторијама површине од 93 м² у приземљу више стамбене зграде број ... у ... саграђеној на парцели број ..., власништво оставитељке у целости, девизни штетни улози на штетним књижицама ... банке од 276,34 ДМ, на штетној књижици ... банке ... у износу од 2.66 УСД и 6.265,49 ИТЛ и динарски штедни улог на штедној књижици ... банке ... у износу од 36.839,00 динара, важећих на дан 10.06.1993. године, те да се заоставштина предаје Граду Новом Саду. ЂЂ је у предметном оставинском поступку 29.05.2002. године затражила исправку решења о наслеђивању, па је Општински суд у Новом Саду решењем број О 1797/93 од 03.07.2002. године исправио решење од 12.04.1994. године тако што је означио да заоставштину оставитељке чини 4/10 дела предметног стана. По жалби Града Новог Сада решење о исправци је укинато. Стога су ЂЂ, ЕЕ и ЖЖ, против Републике Србије и Града Новог Сада код Општинског суда у Новом Саду покренуле парницу која је довршена правноснажном пресудом број П 7821/2007 од 18.04.2008. године (правноснажна 29.11.2011. године), којом је утврђено да је ЂЂ сувласник у 30/100 идеалних делова, а њена деца ЕЕ и ЖЖ свака у по 15/100 идеалних делова на стану у улици ..., на парцели број ..., те да су тужени дужни да трпе упис њиховог права власништва на предметном стану.

Тужилац и његова сестра су се 01.12.2010. године обратили Општинском суду у Новом Саду у предмету О 3457/12 да их суд прогласи за законске наследнике оставитељке ГГ. Основни суд у Новом Саду је решењем број О 3457/12 од 25.06.2012. године (правноснажно 29.11.2012. године) одбацио овај предлог као недозвољен и упутио предлагаче да своја права могу да остваре у парничном поступку. Решењем Основног суда у Новом Саду број О 3873/15 од 27.07.2015. године је прекинут оставински поступак под бројем О 3873/15 иза покојне ГГ, те су тужилац и његова сестра ВВ као законски наследници упућени на парницу ради остваривања права на наслеђивање. Ово решење је правноснажно 10.09.2015. године.

Вештачењем је утврђено да износи депозита по девизним штедним књижицама и то износе 33.266,78 динара и 723,33 динара, а да је депозит у динарском износу од 36.839 динара обезвређен и не вреди ни један динар. Није могуће да се утврди да ли је тај новац са рачуна покојне ГГ предат Граду Новом Саду.

Према изводу из листа непокретности број ... КО ... од 31.05.2016. године двособан стан број ... површине 93 м² у улици ... уписан је као приватна својина ЂЂ у 30/100 дела, ЖЖ у 15/100 дела и ЕЕ у 15/100 дела и јавна својина Града Новог Сада у 40/100 дела, док је земљиште под зградом у улаз у зграду у државној својини.

ЂЂ и њена деца ЖЖ и ЕЕ се налазе у поседу и након смрти ГГ користе цео стан површине од 93 м². ЂЂ се 21.03.2012. године обратила Скупштини Града Новог Сада са захтевом да се одреди за закупца на стану 40/100 идеалних делова, да се закључи уговор о закупу на неодређено време на том делу стана са правом откупа. Закључком Комисије за стамбене послове Скупштине Града Новог Сада од 02.12.2015. године је одложено разматрање овог захтева до правноснажног окончања оставинског поступка иза покојне ГГ.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је на основу члана 8, 128, 130, 134. став 2, 139. и 144. Закона о наслеђивању („Службени гласник СРС“ број 52/74, 1/80 и 25/82) утврдио да је тужилац по правном основу наслеђивања власник 40/100 идеалног дела стана од 93м² који у природи представља стан површине 37 м² у ... у Навео је да тада важећи Закон о наслеђивању није дефинисао Републику Србију као последњег законског наследника (за разлику од сада важећег), нити је дефинисао као наследника јединицу локалне самоуправе, већ је у члану 8. прописао да заоставштина без наследника постаје друштвена својина, чланом 128. да се таква заоставштина предаје надлежној скупштини општине, с тим да се тиме наследник који би се појавио доцније не лишава права да му се преда заоставштина или део који му припада. Ценио је приговор застарелости права на наслеђивање, па је закључио да се институт застарелости примењује само код наследничких тужби између лица који су као претпостављени наследници истог оставиоца споре о праву на наслеђе, а што у конкретном случају није, јер Град Нови Сад није претпостављени наследник сада покојне ГГ и због тога приговор застарелости права на наслеђивање истакнут од стране тужених није прихватио. Одлучујући пак о предаји поседа стана тужиоцу, тај тужбени захтев је одбио на основу чланова 3. и 37. Закона о основама својинскоправних односа, јер је утврдио да у поседу стана није ни један од тужених, већ да стан држи ЂЂ са својом децом ЖЖ и ЕЕ. Што се тиче новчаног износа, одбио је и тај део тужбеног захтева ради исплате, јер тужилац није доказао да су новчана средства са рачуна покојне ГГ предате Граду Новом Саду, да би Град Нови Сад био у обавези да те новчане износе преда тужиоцу.

Супротно, другостепени суд је извео другачији закључак о застарелости наследноправног захтева тужиоца. На основу тада важећег Закона о наслеђивању је оценио да треба применити члан 139. закона којим је прописано да право захтевати заоставштину као наследник оставиоца застарева према савесном држаоцу најдаље 10 година рачунајући од смрти оставиоцеве, а да према несавесном држаоцу ово право застарева за 20 година, да имовина у сваком моменту мора имати титулара и зато је у одсуству активности наследника било прописано у складу са тадашњим друштвено политичким уређењем да заоставштина без наследника постаје друштвена својина, а сада својина Републике Србије. Предајом заоставштине надлежној скупштини општине, скупштина општине постаје законит и савестан држалац наслеђене имовине, те протеком законом прописаног рока од 10 година према њој се више не могу

истицати наследно правни захтеви. Како је ГГ преминула 01.06.1993. године, тужилац је преклудиран у свом праву да захтева заоставштину као наследник.

Врховни касациони суд не прихвата правно образложење другостепеног суда.

Оценио је да је првостепени суд правилно применио цитиране законске прописе. И по оцени Врховног касационог суда рокови преописани чланом 139. тада важећег Закона о наслеђивању односе се само на оне држаоце који ствари из заоставштине држе као своје наследство, који државину заснивају на наследно правном основу. У свим другим случајевима када се право наслеђа остварује према лицу које није претпостављени наследник и које ствари држи по неком другом основу, прописани рокови, у којима застарева право захтевати заоставштину не могу се применити. Тужени Град Нови Сад спорни стан не држи као наследник, већ му је тај стан предат зато што се у време спровођења поступка расправљања заоставштине иза покојне ГГ није знало да има наследника. Правилно закључује првостепени суд да се институт застарелости права на наслеђивање примењује само код наследничких тужби између лица која се као претпостављени наследници истог оставиоца споре о праву на наслеђе. У конкретном случају Град Нови Сад није претпостављени наследник сада покојне ГГ. Тужилац није преклудиран да тражи као једини законски наследник иза покојне ГГ оно што је она у тренутку смрти поседовала, а то је 40/100 идеалних делова стана од 93 м², а што у природи представља стан од 37 м² у ... у Из ових разлога је Врховни касациони суд оценио да је ревизија тужиоца у овом делу основана и преиначио је другостепену пресуд тако што је потврдио првостепену пресуду којом је усвојен тужбени захтев за признање права власништва.

Међутим, тужилац неосновано побија пресуде нижестепених судова у преосталом делу. Правилно је одбијен део тужбеног захтева којим је тужилац тражио предају поседа наслеђеног стана од тужених јер је на несумњив начин утврђено да тужени нису у поседу стана већ ЂЂ, ЕЕ и ЖЖ, а који тај стан користе без икаквог правног основа. Захтев ЂЂ упућен Граду Новом Саду за закључење уговора о закупу није решен (у прекиду до окончања ове парнице). На основу чланова 3. и 37. Закона о основама својинскоправних односа, тужбени захтев тужиоца је морао бити одбијен јер тужилац није тужбу усмерио према држаоцу његове ствари. Такође је утврђено да није доказао да су новчани износи које је у тренутку смрти покојна ГГ имала на својим рачунима код више банака у Новом Саду, предати Граду Новом Саду, и стога је и овај део тужбеног захтева правилно одбијен. Ревизијом се посебно и не побија овај део пресуда нижестепених судова, али је ревизија изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду у целини па је размотрена правилна примена материјалног права.

Како је Врховни касациони суд преиначио другостепену пресуду, то је на основу члана 165. став 2, 153. став 1, 154. и 163. став 2. ЗПП одлучио о свим трошковима поступка, па је обавезао тужене да тужиоцу надокнаде трошкове у укупном износу од 297.100,00 динара, у року од 15 дана. Трошкови поступка се односе на састав тужбе и једног поднеска по 11.250,00 динара (22.500,00 динара), за приступ на 7 рочишта по 12.750,00 динара (89.250,00 динара), за приступ на два рочишта која нису одржана по 7.125,00 динара (14.250,00 динара), за таксу на тужбу и на пресуду по 39.300,00 динара. За састав ревизије тужиоцу је досудђен износ од 22.500,00 динара и

такса на ревизију у износу од 70.000,00 динара (у складу са траженим износом). Тужиоцу нису досуђени трошкови вештачења у износу од 15.000,00 динара, јер је вештачење предложено и одређено на део тужбеног захтева са којим тужилац није успео, односно није доказао његову основаност. Трошкови жалбеног поступка такође не припадају тужиоцу јер он са жалбом није успео у истом делу са којим није успео ни у ревизијском поступку. Трошкови поступка су одмерени у складу са тарифним бројем 13, 15. и 16. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“ број 121/12), и на основу тарифног броја 1. тачка 1. и 5, тарифног броја 2. тачка 1. и 11. Таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“ број 28/94... 106/15, 95/18).

Врховни касациони суд је оценио као у изреци на основу члана 414. став 1. и 416. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић